

RADNI ODNOSI

1. Broj članova radničkog vijeća s punim radnim vremenom ne može se Poslovníkom radničkog vijeća utvrditi manjim niti se može utvrditi drugačiji način izbora od onog predviđenog kolektivnim ugovorom.

Iz obrazloženja:

Pravnu osnovu predmetne tužbe, u kojoj su istaknuti u izreci prvostupajnske presude citirani tužbeni zahtjevi, predstavlja odredbe čl. 165., st. 2. Zakona o radu (N.N., br. 137/04. – pročišćeni tekst – dalje u tekstu: ZR) kojima je određeno da u slučaju ako radničko vijeće ili neki njegov član teško krši obveze dane mu Zakonom o radu, drugim propisom ili kolektivnim ugovorom, sindikati koji imaju svoje članove zaposlene kod određenoga poslodavca, mogu zatražiti od nadležnog suda da raspusti radničko vijeće ili da isključi određenoga člana, a isto može zatražiti i najmanje 25% zaposlenih ili poslodavac.

Stvarnu osnovu tužbe predstavljaju činjenice da su tijekom ožujka 2005. godine u svim organizacijskim dijelovima trgovačkog društva Hrvatske telekomunikacije provedeni izbori za radničko vijeće, da je odlukom radničkog vijeća iz prethodnog mandata utvrđeno da će se birati 23 člana radničkog vijeća i njihovi zamjenici, da su za izbore svoje kandidate istakla dva sindikata i to tužitelj (lista 2) i Hrvatski sindikat Telekomunikacija (lista 1), da je prema rezultatima izbora utvrđenim uz primjenu D'Hontove metode, sukladno odredbi čl. 149., st. 3. ZR-a (rani je čl. 142.), koje tužitelj ne osporava, s liste 1

izabrano 13 članova radničkog vijeća, a s liste 2, izabrano 10 članova, te da je nakon konstituirajuće sjednice tuženik natpolovičnom većinom glasova donio odluku da će šest članova tuženika obavljati poslove radničkog vijeća u punom radnom vremenu, te izabralo svih šest članova s liste 1, dok je u čl. 73. Kolektivnog ugovora Hrvatskih telekomunikacija (N.N., br. 41/02.) određeno da radničko vijeće, po kriterijima iz čl. 142. Zakona o radu (sada čl. 149.), bira između sebe predstavnike koje će poslove za radničko vijeće obavljati u punom radnom vremenu i to tako da na svakih 1000 radnika dolazi jedan predstavnik s punim radnim vremenom, a ukupno ih je najmanje devet.

Osnovanost tužbenog zahtjeva tužitelj obrazlaže tvrdnjom, koja se ponavlja i sada u žalbi, da su članovi radničkog vijeća HT-a izabrani s liste 1, dakle članovi koje je predložio Hrvatski sindikat Telekomunikacija, svjesno kršili odredbe Kolektivnog ugovora kojima se određuju prava radničkog vijeća, kao i odredbe Zakona o radu, te «neutemeljnim nadglasavanjem uzurpirali pravo na obavljanje poslova radničkog vijeća HT-a u punom radnom vremenu i time narušili prava ostalih članova radničkog vijeća s liste 2 dovodeći ih u neravnopran položaj.

Prvostupajnski sud je tužbene zahtjeve ocijenio neosnovanima, uz obrazloženje da je tužitelj postupao u skladu s odredbama čl. 7. Poslovníka o radu radničkog vijeća HT-a koji je donesen na konstituirajućoj sjednici tuženika na temelju odredbe čl. 156., st. 2. ZR-a kojom je

određeno da radničko vijeće donosi poslovnik o svojem radu, a navedenom odredbom Poslovnika da je propisano da radničko vijeće bira, imenuje i opoziva, među ostalim, članove koji će poslove za radničko vijeće obavljati u punom radnom vremenu, te da su izbori, imenovanja i opozivi pravovaljani ako se za odluku izjasni natpolovična većina svih članova radničkog vijeća, pa da stoga to što je tuženik većinom glasova donio odluku da poslove s punim radnim vremenom obavlja samo šest članova radničkog vijeća koji su svi s liste 1 ne predstavlja teško kršenje obveze dane tuženiku Kolektivnim ugovorom i da nisu ispunjeni Zakonom o radu propisani razlozi za raspuštanje radničkog vijeća, a niti za isključenje njegovih pojedinih članova.

Suprotno zaključivanju prvostupanjskog suda o žalbi se osnovano ističe da je izbor članova radničkog vijeća koji će obavljati poslove za radničko vijeće u punom radnom vremenu izvršen uz kršenje odredbe čl. 73. Kolektivnog ugovora, jer radničko vijeće nije bilo ovlašteno Poslovníkom utvrditi manji broj svojih članova za obavljanje poslova radničkog vijeća u punom radnom vremenu od onog koji je utvrđen Kolektivnim ugovorom, dakle najmanje devet članova, niti je bio ovlašten propisati način izbora tih članova drugačije nego je to određeno Kolektivnim ugovorom (po kriterijima iz čl. 149. ZR-a).

Kršenjem navedene odredbe Kolektivnog ugovora tuženik je prekršio tom odredbom danu mu obvezu da je u skladu s kriterijima iz čl. 165., st. 2. ZR-a, na kojoj se temelje tužbeni zahtjevi, trebalo utvrditi pod kojim okolnostima i s kojom svrhom je došlo do kršenja spomenute odredbe Kolektivnog ugovora, a to posebno s obzirom na tužiteljevu tvrdnju da su uz primjenu navedene odredbe Kolektivnog ugovora trebala biti izabrana četiri člana radničkog vijeća koji će obavljati poslove u punom radnom vremenu s tužiteljeve liste, a što nije učinjeno zbog diskriminacijskog odnosa prema radnicima koji su izabrani za članove radničkog vijeća s liste koju je predložio tužitelj.

Vrhovni sud RH, Gž 11/05-1 od 23.6.2005.

2. Ustavna tužba nije pravno sredstvo u sustavu redovnih ili izvanrednih lijekova.

Iz obrazloženja:

Prvostupanjskom presudom odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev podnositelja ustavne tužbe kojim se traži da se utvrdi nedopuštenim izvanredni otkaz ugovora o radu i poništi odluka tuženika, «Tehnika» d.d. iz Zagreba, o izvanrednom otkazu ugovora o radu broj: 3106/97 od 9. lipnja 1997. godine, te da se utvrdi da tužitelju nije prestao radni odnos s danom 12. lipnja 1997. godine, te da naloži tuženiku da tužitelja vrati u radni odnos inženjera na građevini s danom 13. lipnja 1997. godine i isplati mu izgublenu zaradu za vrijeme od 13. lipnja 1997. godine do povratka na rad sa zateznim kamatama o dospelosti do isplate.

Podnositelj smatra da su osporenim presudom Vrhovnog suda i nižestupanjskih sudova, zbog pogrešne primjene materijalnog prava povrijeđene odredbe čl. 29., st. 1. i čl. 54., st. 1. Ustava RH. Obrazlažući povrede navedenih ustavnih odredaba podnositelj, među ostalim, ističe da je otkaz ugovora o radu nezakonit jer odluka o otkazu nema pouku o pravnom lijeku. Također u ustavnoj tužbi upire na razloge iznesene u žalbi drugostupanjskom sudu i reviziji Vrhovnom sudu RH. Smatra da se Županijski sud i Vrhovni sud RH nisu upustili u bit problema. U ustavnoj tužbi je stavljen prijedlog Sudu da prihvati ustavnu tužbu, ukine osporene presude te predmet vrati na ponovni postupak.

Ustavna tužba nije osnovana.

Prema odredbi članka 62., stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., br. 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), svatko može podnijeti Ustavnom sudu ustavnu tužbu ako smatra da mu je pojedinačnim aktom tijela državne vlasti, tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave ili pravne osobe s javnim ovlastima, kojim je odlučeno o njegovim pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela, povrijeđeno ljudsko pravo ili temeljna sloboda zajamčena Ustavom.

Ustavna tužba nije pravno sredstvo u sustavu redovnih ili izvanrednih pravnih lijekova, nego poseban institut za ocjenu pojedinačnih akata tijela državne vlasti i pravnih osoba s javnim ovlastima zbog zaštite ljudskih prava i temeljnih sloboda zajamčenih Ustavom.

Ustavni sud smatra da je sadržaj ustavnog prava na pravično suđenje ograničen na postupovna jamstva pravičnog suđenja pa Ustavni sud, ocjenjujući navode ustavne tužbe sa stajališta tog ustavnog prava, ispituje eventualno postojanje postupovnih povreda u postupcima pred sudovima i na temelju toga ocjenjuje je li postupak bio vođen na način koji je podnositelju osiguravao pravično suđenje.

U predmetnoj pravnoj stvari presuđivali su zakonom ustanovljeni sudovi unutar svoje nadležnosti utvrđene zakonom. Iz pribavljene dokumentacije o provedenom parničnom postupku razvidno je da je prvostupanjski parnični sud proveo iscrpni dokazni postupak, sukladno prijedlozima stranaka, dok je drugostupanjski sud u cijelosti i meritorno odgovorio na žalbene navode podnositelja. Također je razvidno kako je podnositelju bilo omogućeno pratiti postupak i sudjelovati u njemu. Ujedno, podnositelj je bio u mogućnosti poduzimati sve zakonom dopuštene postupovne radnje i ulagati pravni lijek, dok su predmetne odluke valjano obrazložene te donesene pravovremeno i u skladu s mjerodavnim odredbama postupovnog prava.

Iz navedenog Sud smatra kako odlukama koje su predmet ove ustavne tužbe podnositelju nije povrijeđeno ustavno pravo na pravično suđenje.

Ustavni sud RH, broj: U-III3732/2004 od 15.6.2005.

3. Za suđenje u razumnom roku mjerodavni su i međunarodni ugovori koje je Republika Hrvatska zakonom potvrdila.

Iz obrazloženja:

I. Ustavna tužba se usvaja.

II. Općinski sud u Zagrebu dužan je donijeti odluku u predmetu koji se vodi pred tim sudom pod brojem: Pn-4299/89 (raniji broj: P-2199/76) u najkraćem mogućem roku, ali ne duljem od šest (6) mjeseci, računajući od prvog idućeg dana nakon objave ove odluke u Narodnim novinama.

III. Na temelju članka 63., stavka 3. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., broj 99/99., 29/02 i 49/02. – pročišćeni tekst), određuje se primjerena naknada zbog povrede ustavnog prava iz članka 29., stavka 1. Ustava Republike Hrvatske (N.N., br. 41/01. – pročišćeni tekst), i to:

- S.I. iz Z., M. 114, u odnosu na 10.600,00 kn,
- I.I. iz Z., M. 114, u odnosu na 10.600,00 kn.
- Naknade iz točke III. Izreke ove odluke bit će isplaćene iz državnog proračuna u roku od tri mjeseca od dana podnošenja zahtjeva podnositeljica Ministarstvu financija Republike Hrvatske za isplatu.

V. Ova odluka objavit će se u Narodnim novinama.

Obrazloženje:

1. Podnositeljice ustavne tužbe, na temelju članka 63. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., br. 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst, u daljnjem tekstu: Ustavni zakon), podnijele su 2. studenoga 2004. godine ustavnu tužbu smatrajući da im je nerazumno dugim trajanjem parničnog postupka pred redovnim sudovima povrijeđeno ustavno pravo zajamčeno člankom 29., stavkom 1. Ustava Republike Hrvatske.

Činjenice važne za ustavnosudski postupak

2. Parnični postupak pokrenut je 8. studenoga 1976. godine pred Okružnim sudom u Zagrebu tužbom podnositeljica protiv K.B. «Dr. M.S.» iz Z. zbog naknade štete.

U razdoblju do 5. studenoga 1997. poduzele su sljedeće radnje u postupku:

- ukupno je održano četrnaest (14) ročišta za glavnu raspravu;
- sud prvog stupnja je tijekom postupka proveo dokaz medicinskim i dopunskim medicinskim vještačenjem, novim medicinskim vještačenjem te nadvještačenjem po Medicinskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu;

- u postupku su donesene tri (3) prvostupanjske odluke, tri (3) drugostupanjske odluke te odluke Vrhovnog suda Republike Hrvatske u povodu revizije podnositeljica.

U razdoblju nakon 5. studenoga 1997. poduzete su sljedeće radnje u postupku:

- dopisom od 21. siječnja 1998. sud je zatražio od Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu dostavu izrađenog medicinskog nalaza i mišljenja;
- podneskom od 14. travnja 1998. podnositeljice su predložile zakazivanje ročišta za glavnu raspravu;
- dopisom od 23. travnja 1998. godine sud je ponovno pozvao Medicinski fakultet Sveučilišta u Zagrebu na dostavu nalaza i mišljenja;
- na ročištu održanom 13. travnja 1999. godine stranke su ustrajale kod svojih navoda iznesenih tijekom postupka te je sud odredio da će daljnja odluka uslijediti naknadno pismenim putem;
- podneskom od 26. siječnja 2002. podnositeljice su predložile donošenje odluke suda;
- podneskom od 25. svibnja 2001. podnositeljice su ponovno predložile donošenje odluke suda;
- na ročištu održanom 21. veljače 2002. sud je odredio saslušanje imenovanih vještaka na primjedbe tuženika iznesene u odnosu na izrađeni nalaz i mišljenje;
- na ročištu održanom 4. lipnja 2002. sud je saslušao jednog od vještaka te je zaključio glavnu raspravu;
- protiv međupresude broj: P-4299/89 od 4. lipnja 2002. tužena je 5. srpnja 2002. izjavila žalbu koju je Županijski sud u Zagrebu odlukom broj: Gžn-3150/02 od 8. ožujka 2005. usvojio i ukinuo međupresudu suda prvog stupnja te predmet vratio sudu na ponovno suđenje;
- na ročištu održanom 4. listopada 2005. sud je odredio dokaz saslušanjem podnositeljice S.I. te vještaka;

- na ročištu održanom 7. veljače 2006. saslušani su vještaci te je sud odredio da će se izvršiti uvid u spis Županijskog suda u Zagrebu broj: KIO-633/73. Ročište za glavnu raspravu, u trenutku pisanja odluke suda, nije bilo zakazano.

Prvo važno za ustavnosudski postupak

3. Za ovaj ustavnosudski postupak mjerodavne su odredbe članka 29., stavka 1. Ustava Republike Hrvatske i članka 63. Ustavnog zakona.

Ustavna tužba je osnovana.

4. Svoju odluku Ustavni sud obrazlaže sljedećim utvrđenjima:

4.1. Duljina sudskog postupka

Parnični postupak pokrenut je 8. studenoga 1976. pred Okružnim sudom u Zagrebu.

Međutim, duljina postupka uzima se u razmatranje od 5. studenoga 1997. godine, kad je stupio na snagu Zakon o potvrđivanju Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda i protokol broj: 1, 4, 6, 7 i 11, 12 i 13 uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (N.N. – Međunarodni ugovori, br. 18/97., 6/99 – pročišćeni tekstu i 8/99. – ispravak i 14/02., u daljnjem tekstu: Zakon o potvrđivanju Konvencije), koja Konvencija u članku 6., stavku 1. jamči, među ostalim, i pravo na suđenje u razumnom roku.

Ustavna tužba podnesena je 2. studenog 2004., a do tog dana postupak nije pravomoćno okončan, pa Ustavni sud utvrđuje da je do dana podnošenja ustavne tužbe postupak trajao ukupno dvadesetsedam (27) godina, jedanaest (11) mjeseci i dvadestčetiri (24) dana, a nakon stupanja na snagu Zakona o potvrđivanju Konvencije, a do dana podnošenja ustavne tužbe postupak je trajao šest (6) godina, jedanaest (11) mjeseci i dvadesetsedam (27) dana.

Ustavni sud RH, broj: U-III A-4129/2004 od 27.4.2006.

4. Ustavni sud ne upušta se u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje.

lz obrazloženja:

Podnositelj smatra da su mu osporenim presudom Vrhovnog suda RH, kao i presudama Županijskog suda u Karlovcu i Općinskog suda u Karlovcu, povrijeđena ustavna prava propisana čl. 14., st. 1. i čl. 26. Ustava RH.

U ustavnoj tužbi podnositelj, u bitnome, ponavlja razloge istaknute u prethodnim postupcima, a koji se mogu svesti na pogrešnu primjenu materijalnog prava. Naime, podnositelj smatra da su sudovi pogrešno protumačili Ugovor o međusobnim pravima i obvezama u svezi sporazumnog raskida ugovora o radu koji je sklopljen između njega i tuženika, u odnosu na isplatu otpremnine te da su pogrešno primijenjene odredbe članaka 99. i 100. Zakona o obveznim odnosima (N.N., broj 53/91., 73/91., 111/93., 3/94., 107/95, 7/96., 91/96., 112/99. i 88/01.).

Predlaže Sudu da usvoji ustavnu tužbu, ukine presudu Vrhovnog suda RH i predmet vrati tom sudu na ponovno odlučivanje.

Ustavna tužba nije osnovana.

U postupku pokrenutom ustavnim tužbom, temeljem odredbe članka 62., stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (N.N., broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćen tekst), Ustavni sud, u granicama zahtjeva istaknutog u ustavnoj tužbi, utvrđuje je li u postupku odlučivanja o pravima i obvezama ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela povrijeđeno podnositelju ustavno pravo, pri čemu se, u pravilu, ne upušta u pitanje jesu li sudovi pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje i ocijenili dokaze. Za Ustavni sud relevantne su samo one činjenice od čijeg postojanja ovisi ocjena o povredi ustavnog prava.

U parničnom postupku sudovi su utvrdili da je podnositelj, kao radnik tuženika, sklopio Ugovor o međusobnim pravima i obvezama u svezi sporazumnog raskida radnog odnosa kod tuženika zbog odlaska u mirovinu te da se tuženik tim ugovorom obvezao podnositelju isplatiti jedno-

kratnu novačnu nagradu u obliku otpremnine od 204.768,00 kn. Nakon provedenog dokaznog postupka utvrđeno je da navedeni iznos predstavlja 24 plaće podnositelja za dvije godine, a koliko je podnositelju nedostajalo do punog radnog staža od 40 godina i da predstavlja bruto iznos koji podliježe porezu i svim doprinosima prema Zakonu o porezu na dohodak (N.N., br. 109/93, 95/94., 25/95. – pročišćen tekst, 52/95. – ispravak, 106/96., 164/98. i 33/00.) jer pritječe podnositelju po osnovi rada. Pravilnom primjenom članka 99., stavka 2. Zakona o obveznim odnosima, sudovi su utvrdili pravu volju i namjeru stranaka da je u konkretnom slučaju ugovorena isplata novčane naknade u bruto iznosu, a kako je tuženik u cijelosti ispunio preuzetu obvezu iz ugovora i podnositelju isplatio neto iznos od 99.290,97 kn, a ostatak od ugovorenog iznosa od 204.768,00 kn je platio na ime poreza i doprinosa, odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev podnositelja za plaćanje utuženog iznosa od 104.768,00 kn.

Vrhovni sud RH je ocijenio da je revizija podnositelja neosnovana jer su sudovi proveli postupak u skladu s odredbama Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92., 112/99. i 117/03.) te pravilno primijenili materijalno pravo.

Odredba članka 14., stavka 1. Ustava sadrži ustavno jamstvo nediskriminacije, odnosno zabranu diskriminacije u ostvarenju nekog konkretnog prava. Ustavni sud u provedenom ustavnosudskom postupku nije našao nijednu činjenicu ili okolnost koja bi na bilo koji način upućivala da je u postupcima, koji su prethodili ustavnosudskom postupku, podnositelj bio diskriminiran po bilo kojoj osnovi (spolu, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom porijeklu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili nekoj drugoj osobini). Stoga, Ustavni sud utvrđuje da podnositelju nije povrijeđeno navedeno ustavno jamstvo.

Ustavni sud RH, broj: U-III-1615/2003 od 7.7. 2005.

*mr. sc. Rihard Gliha, dipl. iur.
Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb*